SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 63. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 4, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го КВІТНЯ 1990 Ч. 63. РІК XCVII

ГОТУЄТЬСЯ МУНІЦИПАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ

Львів. — В понеділок, 9-го квітня, тут розпічнеться сесія новообраної Ради народних депутатів Львівської области. Початок призначено на 10-ту год. ранку.

Як уже повідомлялося, із 200 недавно обраних депутатів у Львівській області, 170 місць здобули представники Демократичного Бльоку, серед яких є члени НРУП, УГС, ТУМ, „Меморіялу" та інших об'єднань.

Демократичний Бльок має намір скористатися рішучою більшістю і перебрати владу в області в свої руки, показавши приклад іншим обласним радам України як усувати партократію від влади.

Депутатська група і також голова Комітету Захисту УКЦ Іван Гель запрошують кореспондентів до Львова описати першу в Україні „муніципальну революцію".

В газеті „Правда" з 28-го березня опубліковано повідомлення пресового центру ЦК Компартії України, що в республіці намагаються усунути з підприємств партійні організації. В повідомленні сказано, що „в окремих трудових колективах Львівської области на партійні організації здійснюється тиск" з метою усунення їх від керівництва.

Ці дії газета „Правда" розцінює „як посягання на одне з найважливіших конституційних прав громадян — об'єднуватись в громадські організації".

В повідомленні пресового центру ЦК КПУ підкреслено, що партійні комітети рішуче виступлять проти спроб нав'язати громадськості думку про необхідність усунення компартії з усіх сфер, особливо з робітничого середовища, де партія завжди мала тверду опору.

Фундації „Св. Софії" приймають просьби

Філядельфія („Св. Софія"). — Допомогова комісія фундацій при Т-ві Св.Софія у Філядельфії повідомляє, що річне засідання комісії плянується на місяць травень цього року та що вже можна вносити прохання про відповідну допомогу з обох фундацій. Як відомо перша фундація ім. д-ра Миколи Ценка і д-ра Олексія Ценка під назвою „Добро творити", основана перед п'яти роками, вже досі виплатила понад 31,000 дол на різні добродійні цілі (головно на наукові, культурно-освітні та на виховання священиків).

Друга фундація, хоч і створена згаданими жертводавцями, не пов'язана — на бажання фундаторів — з прізвищем Ценків, існує при Т-ві „Св. Софія" під назвою Фундація для збереження української молоді в діяспорі, понад один рік і на сьогодні сума фундації виносить 17,500 дол. 3 відсотків тої фундації виплачуватиметься того року датки на цілі збереження молоді в країнах далекого віддалення — Аргентині, Бразилії, Югославії і Польщі.

Про утворення другої Фундації повідомлено всіх Владик у згаданих країнах, з проханням про тісну співпрацю, а також молодечі організації в ЗСА, щоб нав'язали контакти із молодечими організаціями у згаданих країнах та наладнали дружню співпрацю з ними.

Прохання про допомогу слід вносити до "St. Sophia" Religious Ass'n of Ukrainian Catholics, Inc. 7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117.

Комісія радо привітає завваги та пропозиції відносно дальшої діяльности обох фундацій, зокрема буде вдячна за датки на другу фундацію для збереження української молоді в діяспорі".

В УОКЦентрі відкриється виставка дерев'яних храмів України

Філядельфія (О.І.). — Заходом Українського Освітньо-Культурного Центру тут у п'ятницю, 6-го квітня, буде відкрита виставка „Дерев'яні храми України — шедеври архітектури", що її влаштував Український Музей в Ню Йорку.

Ця фотографічна виставка показує зразки дерев'яної архітектури церков, дзвіниць та синагог України. Вкладено дуже багато праці на те, щоби знайти понад 100 знімок існуючих і вже не існуючих дерев'яних церков та показати глядачеві красу і винахідливість народної архітектури України. Куратором виставки є Тит Геврик, директор департаменту плянування Пенсильванійського університету у Філядельфії. Він теж виготував каталог в українській і англійській мовах. Мистець Богдан Певний виконав детальні моделі чотирьох церков, що виявляють регіональні варіянти і тим дають глядачеві глибше зрозуміння тих надзвичайних споруд. Зенон Фещак, мистецький директор музею Порт оф Гісторі у Філядельфії зробив проєкт виставки.

Виставка триватиме до 29-го квітня. Відкрита від вівтірка до неділі в годинах 10-ій перед полуднем до 3-ої по полудні. Закрита у Велику П'ятницю і Великодню Неділю.

В УКРАЇНІ ПРОЙШЛА ХВИЛЯ МІТИНҐІВ СОЛІДАРНОСТИ З ЛИТВОЮ

Львів (УНВІС, Ганна Стеців, Сергій Герман). — В багатьох містах України 30-31-го березня відбулися мітинґи солідарности з Литовською Республікою, організовані Народним Рухом України за Перебудову та УГС.

В Києві комуністична влада розгорнула широку пропаґандистську кампанію в пресі, радіо і телебаченні проти мітинґу ще кілька днів до його проведення. Проте 30-го березня на мітинґ зібралося 60,000 людей, перед якими виступили народні депутати СССР та України Володимир Яворівський, Михайло Горинь, Іван Драч, Дмитро Павличко, Олесь Шевченко та багато інших. Всі вони вимагали негайно припинити тиск на Литву і визнати Литовську Республіку. Виступили також два представники із Литви. Мітинґ тривав три години, незважаючи на те, що начальних міліції Московського району Києва виступив і проголосив цей мітинґ забороненим. Було піднято безліч блакитно-жовтих прапорів і тризубів.

У Львові мітинґ відбувся 31-го березня, де також зібралося 60,000 людей на майдані біля пам'ятника Івана Франка. Та перш, ніж оголосили про початок мітинґу, над головним корпусом університету був піднятий блакитно-жовтий прапор. У цей момент тисячі людей повернулися обличчям на машту, по якій піднімалося вгору українське величне знамено. Національну символіку тепер можна побачити у багатьох куточках Львова, але характерною особливістю цієї акції було те, що за нею стояло рішення багатотисячного колективу університету.

Мітинґ відкрив голова Львівської крайової організації Руху Орест Влох.

Що ж сталося у Литві? З таким риторичним питанням звернувся до учасників мітинґу народний депутат України Михайло Косів і відповів на нього, наголошуючи, що законний литовський уряд і народи Литви застосували своє конституційне право на вихід з СССР. Таке право має кожна республіка, кожен народ, кожна держава. Більш того республіці фактично не потрібно було виходити з СССР, бо вона ніколи в нього не входила. У 1940 році литовська держава була окупована совєтськими військами. Отже, якщо сьогодні засуджується пакт Молотова-Ріббентропа як незаконний і аґресивний, то зрозуміло, що всі наслідки цього пакту повинні бути анульовані. А що ж центральне керівництво, в тому числі і ЦК Компартії України? Вони однозначно оцінюють

(Закінчення на стор. 3)

Р. Конотопський переобраний головою Округи у Баффало

Баффало, Н.Й. (В.С.). — Загальні збори Баффалівської Округи УНС, які відбулися 2-го лютого 1990 р. в Українському Народному Домі при 205 Мілітарі Ровд в Баффало, Н.Й. обрали на голову Округи Романа Конотопського.

Збори відкрив голова Округи Р.Конотопський і представив головного предсідника УНС д-ра Івана Флиса. Присутні привітали його оплесками. Голова Округи відчитав порядок нарад. На пропозицію В. Шарвана збори прийняли порядок нарад без змін. М. Гаравус внесла пропозицію, щоб до Президії, крім головного предсідника, запросити голову Округи і секретаря. Збори пропозицію одобрили.

Однохвилинною мовчанкою присутні вшанували пам'ять померлих членів. Секретар С. Сивенький відчитав протокол з минулого року. Голова Округи Р.Конотопський подав звіт з пророблеиої роботи в минулому році. Брав участь в з'їзді голів Округ, який відбувся в травні на Союзівці. Тому, що минулий рік був 95-літнім ювілеєм найстаршої української установи, якою є УНС, праця проходила під знаком цього ювілею. І так під час літніх вакацій було висвітлено фільм „За стерном долі" на оселях молодечих організацій СУМ і Пласту та в домах українських організацій і товариств Баффало. Перед висвітленням фільму голова Округи розказував про працю УНС для української спільноти Америки, фінансові користі для своїх членів, допомога українським церквам, громадським організаціям та молоді. Подав підставу чому повинні всі бути членами УНС, апелював до молоді і старших ставати членами УНС. Зацікавлення фільмом було досить велике. Зложив подяку членам громадського Комітету в підготовці і праці для кооператив „Лемковини" в квітні і жіночого камерного хору в жовтні з Варшави. Співпраця Округи з усіма товариствами і організаціями Баффало і околиці.

Висловив особливу подяку управі чисельно наймен-

(Закінчення на стор. 3)

Р. Конотопський

ГОСТИННИЙ ВИСТУП КВАРТЕТУ

Морріставн, Н.Дж. — В серії концертів відомого камерного ансамблю „Нова" у п'ятницю, 6-го квітня, тут у приміщеннях римо-католицького костьола Успіння Божої Матері, 91 Мейпл авеню, о год. 8-ій вечора відбудеться концерт з цікавою музичною програмою Виконавцями цього концерту буде квартет ім. Миколи Лисенка з Києва і Лариса Крупа, провідниця ансамблю „Нова". В справі точніших інформацій слід телефонувати на число (201) 539-4937.

АНГЛІЙЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НОВОГО ПОДАТКУ

Лондон. — Десятки тисяч мешканців Лондону і Ґлазго вийшли на демонстрації протесту проти запровадження нового податку, який вступає в силу на території Англії і Валії в неділю, 1-го квітня.

В результаті збройних сутичок демонстрантів з поліцією в районі Трафальгарської площі було поранено 58 поліцейських і 75 цивільних осіб.

Прем'єр-міністер Великобританії Марґарет Тачер, виступаючи перед членами Консервативної партії, підкреслила, що деякі з нових законопроєктів про податки виглядають „скандальними", однак вказала, що більшість підвищених тарифів встановлювали місцеві органи управління, в яких переважають лейбористи.

Починаючи від неділі, кожний англієць віком від 18 до 65 років повинен платити щорічний подушний податок за місцеві послуги, наприклад, за утримання вулиць в чистоті, вуличне освітлення і прибирання сміття. В деяких районах мешканці будуть платити суму, рівну приблизно 350 дол. на рік, в інших — до 800 дол.

Демонстрації в Лондоні і Ґлазго були організовані „Національною коаліцією проти нового податку". Заступник голови Лейбористської партії Рой Геттерслі осудив дії озброєних камінням, палками і ґумовими палицями демонстрантів, що накинулися на поліцію, назвавши їх „хуліганством без сенсу".

Прем'єр-міністер М. Тачер обвинуватила у неділю „групи екстремістів" у тому, що вони перетворили демонстрацію проти податків у „своєрідний шабаш у самому центрі Лондону".

Начальник лондонського поліційного управління Рой Ремм, який очолював розслідування інциденту, сказав, що 341 особа була заарештована за серйозні правопорушення, включаючи підпали, грабунки, словесні образи поліції і погрози, пошкодження приватного майна і т.д.

М. Тачер у розмові з журналістами сказала, що вона „не може прийти до себе" від того, що сталося на Трафальгарській площі.

„Люди мають право на мирні демонстрації. Однак тут діяли екстремісти, які не думали про інших та їх майно. Будемо надіятися, що суд визначить відповідне покарання для кожного з винних", — підкреслила М. Тачер.

Український фестиваль в Ню Джерзі відбудеться 9-го червня

Голмдел, Н. Дж. — Комітет Українського фестивалю ЗСА подав до відома, що цьогорічний Український фестиваль відбудеться в суботу, 9-го червня в Мистецькому центрі нюджерзького стейту в Голмдел.

Речники комітету заявили, що заплянoвані цьогорічні виступи належатимуть до найкращих, бо в них уміло сполучено традиційне з модерним, як в музиці-співі, так й в танках". Слід зазначити, що організаційний комітет вже впродовж кількох місяців інтенсивно підготовляє програму цьогорічного фестивалю, вишукуючи та перевіряючі нові таланти, щоб ця цілоденна подія випала якнайкраще.

Квитки та додаткові інформації можна отримати від Ярослава Іваxіва, якому треба дзвонити на число телефону: (201) 369-5164.

Початок фестивалю заплянoвано на 9-ту год. ранку спортовими змаганнями копаного м'яча та відбиванки. На 11-ту год. ранку плянується початок різнородних мистецьких показів та виставок під голим небом. Естрадні виступи розпічнуться о год. 3:30 по полудні з такими виступами як: музично танцювальні ансамблі „Літаючі козаки", „Трубка", „Волошки", „Гомін степів", співачка Уляна Перфецька та інші. Майстром церемоній буде Тед Волошин.

Після фестивалю відбудеться забава в Рамада Інн в Іст Гановері, Н.Дж. (дорога ч. 10).

В АМЕРИЦІ

ПЕНТАҐОН НЕ БУДЕ надалі блькувати продаж компюторів американського виробництва Совєтському Союзові. Контролю над експортом компюторної техніки буде здійснювати Департамент торгівлі. Пресовий секретар міністерства оборони ЗСА назвав цей крок „раціональним" та додав, що Пентаґон вже схвалив кілька торговельних договорів про продаж компюторів країнам Східньої Европи. Офіційні чинники вважають, що в даному випадку Пентаґон пішов на уступку Департаменту торгівлі щоб закінчити довготривалі дебати, які велися між цими двома відомствами про обмеження в торгівлі відносно Східньої Европи. Департамент торгівлі та деякі американські фірми виступали проти експортових бар'єрів які робив Пентаґон по відношенню до деяких видів нової технології, стверджуючи, що західньоевропейські конкуренти ЗСА вже продають аналогічну технологію соціялістичному бльокові. Пентаґон також зняв обмеження на демонстрування високотехнологічних виробів на торговельно-промислових виставках в Совєтському Союзі та країнах Східньої Европи. Секретар торгівлі ЗСА Роберт Мосбахер сказав, що рішення Пентаґону „відображає те, що Адміністрація розуміє зміни, які відбуваються у відносинах між Сходом і Заходом".

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Айдаго наклав вето на законопроєкт, який забороняв аборти. Вето губернатора Сісила Ендруса викликало обурення у прихильників цього законопроєкту та підтримку прихильників права вибору. Рішення С. Ендруса ще раз продемонструвало позицію губернатора, як незалежного західняка, який діє незалежно від давлення ззовні. Коли після чотирьох років на посаді Секретаря внутрішніх справ за часів президентури Джіммі Картера С. Ендруса запитали, чи він не хотів би залишитись у Вашінґтоні на якійсь високій посаді, він відповів: „Єдиною причиною чому на східньому побережжі ЗСА живе стільки людей, є те, що вони не знають нічого кращого. Я віддаю перевагу стилю життя на заході, де люди ставляться до вас так само, як думають про вас". Довголітній приятель С. Ендруса розповідає, що губернатор має „дуже сильні моральні якости". Він є непрактикуючий християнин, але має надзвичайно строгі моральні вимоги до себе. На протязі всієї своєї кар'єри С. Ендрус був завжди проти абортів. У віці 29-ти років він став сенатором стейту Айдаго. Сьогодні губернаторові 58 років, він вже 40 років жонатий, має трьох дочок та трьох внучок. Цієї осені С. Ендрус буде вчетверте кандидувати на пост губернатора Айдаго.

ЛИТОВСЬКІ ЛІДЕРИ ДЕЩО ЗЛАГІДНИЛИ СВОЄ ВІДНОШЕННЯ ДО МОСКВИ

Москва. — Після трьох тижнів сильного напруження, яке дуже часто переходило у відкриту війну нервів з гудінням танкових моторів на вулицях столиці Литви Вільнюса, схопленням „дезертирів", перехоплюванням приміщень, головно тих, які колись були власністю Комуністичної партії, литовські урядові керівники включно з президентом Витавтасом Ляндсберґісом, дещо злагіднили тон заяв і своє відношення до Москви.

Тамошній президент заявив в телевізійній передачі, що литовський нарід, а тим більше його керівники, ніколи не надіялися здобути незалежність „через ніч", не зважаючи на проголошений державний акт 11-го березня. „Чимало осіб надіялись, що їм передадуть владу зараз на другий день, — заявив президент Ляндсберґіс, — ми, керівники Народного Руху Литви, ніколи не жили ілюзіями і не розраховували на добродійство. Свободу треба здобути власними тяжкими зусиллями".

Виступ Ляндсберґіса передавала московська телевізійна центральна станція „Время", а сама заява викликала в Москві відпруження, бо нема де правди діти, кремлівський суперпрезидент Міхаіл Ґорбачов, опинившись між двома силами — московською шовіністичною елітою консервативного напрямку, і західніми хай і слабими вимогами про невжиття військової сили в Литві, волів вичекати на золоту середину, яка власне тепер трапилась при злагідненні відношення литовських керівників до кремлівських вимог.

Очевидно, на злагідненні ситуації в Литві справа виходу республік із Союзу і процеси проголошення незалежности, не закінчились. Верховна Рада Естонії дала до зрозуміння, що ця маленька республіка підготовляє процес виходу і що заплянoвані нові совєтські конституційні зміни, не мають жодного відношення до Естонії.

Як відомо, М. Ґорбачов підтримує новий законопроєкт у якому говориться, що республіки, які хочуть вийти із Союзу повинні своє бажання зголосити п'ять років наперед, а самий акт виходу та проголошення незалежности може відбутися тільки за згодою великого парляменту, тобто ради народних депутатів, у якій росіяни, члени Комуністичної партії і прихильники єдности СССР, одним словом імперіялісти, мають більшість голосів.

Покищо Москва не погодилась на безпосередні переговори з представниками литовського уряду, хоч таку можливість, як одну з альтернатив розв'язки, пропонував президент В. Ляндсберґіс. В Москві також позитивно прийняли заяви деяких членів литовського парляменту, які підкреслювали позитивну сторінку „сильного проводу" М. Ґорбачова, що зумів сконсолідувати довкола своєї особи чимало прихильників демократичних перемін і така багатонадійна обставина запевнить багатьом народам свободу в майбутньому. У зв'язку з відпруженням ситуації, в Литві не було жодних рухів війська, а мешканці Вільнюса могли спати спокійно від довшого часу, без гудіння танкових моторів.

ПРОДАЖ ВЕЛИКОДНЬОГО ПЕЧИВА

Ню Йорк. — Тут в суботу, 7-го і неділю, 8-го квітня в Пластовій домівці, 144 Друга аве., відбудеться продаж великоднього печива, яку влаштовує Другий Курінь „Ті, що греблі рвуть" Павня Ню Йорк — Ню Джерзі. В суботу — від год. 12-ої дня до 6-ої вечора, в неділю — від 10-ої ранку до 2-ої дня. Замовляти печиво можна теж телефонічно: (212) 749-1664, (718) 932-2427.

У СВІТІ

У ЛИВАНІ ВІСІМ РОКІВ після того, як війська Ізраїля прогнали повстанців Палестинської Визвольної Організації з країни, ця організація тим часом закінчила перебудову своїх збройних сил. З цього приводу твердолінійники цієї організації натискають на Ясіра Арафата залишити даремні надії на переговори та вжити цю військову силу проти Ізраїля. Згідно зі зіставленнями ливанських властей внутрішньої безпеки та членами ПВО, збройні сили ПВО нараховують 11,000 добре вишколених та озброєних вояків. Все це поповнення відбувається в Ливані в той час, як слабий уряд країни старається встановити свою владу над ривалізуючими християнськими угрупуваннями, що завзято змагаються між собою за контролю християнських сил в країні. Ці самі чинники заявляють, що ціллю обидвох головних частин ПВО, обто Аль-Фатаг та Марксистського демократичного фронту за визволення Палестини, є вжити цю силу проти Ізраїля у випадку коли запропоновані переговори на Близькому Сході не увінчаються успіхом.

ПОБОЮЮЧИСЬ ВІДНОВЛЕНИХ масових протестів на площі Тіянанмень в Пекіні, у неділю, 1-го квітня, власті відмежували вступ пересічних громадян на цю площу та заповнили її тисячами шкільної дітвори, яка влаштувала виступи співу й танків. Закордонні дисиденти закликали китайців щоби в цей день масово виходили на відому площу та спокійно проходжувались довкола неї. Одначе з усього видно, що заклики закордонних дисидентів не увінчалися успіхом, бо хоча число осіб довкола площі було більше, як звичайно, то в ніякому разі не виглядало на масову демонстрацію.

ВІЙСЬКОВІ ВЛАСТІ в Гондурасі приобіцяли докласти всіх зусиль щоби віднайти тих злочинців, які обстріляли автобус з американськими вояками, поранивши сімох, причому два з поранених знаходяться в критичному стані. Речник американської амбасади в Гондурасі заявив, що американським воякам на тимчасовому розміщенні в цій країні постійно загрожують. Одначе той самий речник Теренс Нібоне категорично заперечив поголоски, що американців попереджено про цей напад минулої суботи. В Гондурасі постійно перебуває коло 1,200 американських вояків.

ПЕРЕГОВОРИ ІНДОНЕЗІЇ з Португалією в справі Східнього Тімору, територію яку привласнює собі Індонезія, дійшли вкінці до конкретного заключення. Уряд Індонезії погодився на те, щоби делеґація португальських законодавців приїхали на острів і зустрілася з провідниками тіморських повтанців. Вони дозволили португальським парляментаристам приїхати на острів без віз Індонезії в товаристві журналістів власного вибору. Організація Об'єднаних Націй уважає Східній Тімор територією з адміністративною владою Португалії, яку Індонезія незаконно перебрала в 1975 році та від тоді постійно веде боротьбу з місцевими повстанцями.

Г. Каспаров розповідає про ситуацію в СССР

Джерзі СиТі, Н.Дж. — Відомий чемпіон світу з шахів Гаррі Каспаров, який тепер перебуває в ЗСА, відвідав минулого тижня редакцію газети „Волл Стріт Джорнал" і дав інтерв'ю, надруковане в цій газеті у четвер, 29-го березня.

Свою розповідь про ситуацію в Совєтському Союзі світовий гросмайстер почав проблемами людських прав, яких там не було і немає, вільної преси, засобів масової інформації, які знаходяться під контролею держави. Він задумується над іменуванням Міхаїла Ґорбачова президентом та наданням йому необмеженої влади: „Про яку демократизацію можна говорити, якщо вся влада зосереджена в руках однієї людини?"

Про цю людину Г. Каспаров каже: „Починаючи перебудову, Ґорбачов мав на меті рятування існуючої системи. Країна стояла перед економічною, екологічною та моральною загибеллю. Єдиним способом рятування влади комуністів було піти на деякі зміни в житті країни". Звичайно, що Ґорбачов навіть в уяві не мав, що ситуація в країні вийде з-під його контролі: „Тепер люди настільки змучилися від промов та обіцянок Ґорбачова, що в країні запанувала апатія. Совєтські люди ніяк не можуть зрозуміти, чому він такий популярний на Заході. В Совєтському Союзі Ґорбачов вже вичерпав весь запас довір'я, цілковито втративши свою популярність. Чому ви приписуєте йому честь і хвалу за все. Адже він скасував 6-ту статтю конституції не з власного бажання, а тому, що його примусив народ".

Далі Г. Каспаров піддає діяльність Ґорбачова гострій та відкритій критиці: „Які можуть бути пляни у людини, яка приближує до себе та дає владу керівникам КҐБ, війську? Те, що зачаровані Ґорбачовим совєтські ліберали, вважають „боротьбою з апаратом" в дійсності є хитрою політичною грою, головною ціллю якої є, щоб вовк наївся та вівці залишились цілими. Заради збереження влади Ґорбачов піде на будь-які викрутаси та хитрощі, а у випадку необхідности, без вагань застосує силу. Ось чому надії Заходу на те, що в Литві не буде застосована сила, є цілком безпідставні".

Сьогодні, коли погляд усього світу звернений на події в Литві, Каспаров пригадує минулорічні та цьогорічні події, на які Захід майже не реаґував: „В минулому році людей вбивали в Тбілісі, в цьому — в Баку. Чим Литва від них відрізняється? Захід мовчить. Ко-

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
SVOBODA (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашинґтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Визвольні рухи і совєтська армія

Погоня совєтських вояків на Литві за 25-ма молодими литовцями, які втекли з совєтської армії, наробила шуму в усьому світі. Відомо, що вояки вдерлися до двох шпиталів у Вільнюсі, арештували там і побили дезертирів, що їх зрадив хтось із шпитального персоналу. Їх доля невідома. Це сталося у березні 1990 року, але ще у грудні минулого року совєтський міністер військових справ Димітрій Язов висловив на сторінках московської „Правди" стурбування (він сказав „огірчення"), що в різних частинах Совєтського Союзу проявляються „антивійськові настрої". Назвав — Грузію, Вірменію, Азербайджан, Молдавію і Україну, як також деякі республіки на азійському континенті. Ці настрої проявляються у протестах і демонстраціях проти набору до війська та проти військової служби. Ген. Язов вину приписує „ексремістам" які „підбурюють молодих мужчин не являтися до домівок для рекрутів, відмовлятися від військової служби, дезертувавти і нищити призивні документи. Ситуація на цьому відтинку, яка спонукала генерала Язова до таких нарікань у грудні минулого року, не покращала, бо 12-го березня цього року повторив подібні скарги на сторінках „Ізвєстій", при чому назвав прибалтійські республіки, Кавказькі, Молдавію й знову — Україну. Ген. Язов подав конкретну цифру 66,500 молодих мужчин, які збойкотували набір до війська осінню минулого року або втекли з війська.

На цю тему появилася у „Ню Йорк Таймсі" з 28-го березня 1990 року обширна стаття, датована у Вашинґтоні, з інформаціями від різних авторитетних американських фахівців. Совєти стосують так званий „екстратериторіяльний" принцип у відношенні до новобранців: їм не дозволяють виконувати військову службу в їхній рідній країні, тільки розміщують по далеких країнах. Воно спричинило вже давно нарікання. На Литві був такий спротив проти такої методи, що Ґорбачов дозволив 25 відсоткам литовських новобранців служити у частинах на території Литви.

Про найважливішу причину того ферменту у совєтській армії — на диво — не було мови в „Ню Йорк Таймсі". Та причина ясна і логічна: свободолюбний рух, який пішов по всіх немосковських складових країнах СССР, мусів захопити також молодь, яка завжди, в усіх таких історичних рухах ішла в аванґарді. Заскорузла русифікаторська політика охоплювала в царській Росії і СССР всі ділянки життя й державного апарату — Церкву, школу, пресу, радіо, телевізію, ввесь адміністраційний апарат і військо. За царату присуджували злочинцям служити у війську, як кару — „солдат" був фіґурою нижчої категорії. І тому також до новобранців стосовано завжди дуже грубу поведінку, включно з відомою московською лайкою та побоями. Величезна більшість старшин і підстаршин — це москалі, коли більш як половина всієї збройної сили, особливо піхоти — це немоскалі. Кожна асиміляційна політика швидше чи пізніше породжує реакцію, яку Ґорбачов, Язов і вся большевицька верхівка називає „екстремістами". Їм вільно бути московськими патріотами, але всім іншим автохтонам 14-ти складових республік не вільно! Понад п'ять років існує вже гласність, ніби принцип правдомови, але все царить те обрусительне забріхання і лицемірство.

„Антивійськові" — кажучи терміном ген. Язова — настрої в СССР — це безумовно велика журба для совєтської генераліції. Ця журба тим більша, що міжнародна ситуація загрожує цілості Варшавського пакту, що охоплював СССР і всі його сателіти. Покищо все ще у шести колишніх сателітних, тепер усамостійнених державах є ще разом півмільйона совєтських вояків. Заснований у 1948 році Варшавський пакт у противагу до західнього НАТО був тільки раз практично використаний: совєтські, польські, східньонімецькі і мадярські з'єднання були зформовані в одну армію, яка окупувала Чехо-Словаччину у 1968 році за урядування Леоніда Брежнєва, який рішив був „рятувати комунізм", загрожений заповідженими реформами Александра Дубчека.

Чехо-Словаччина і Мадярщина вже зажадали відкликання з їх території совєтського війська. Не хотячи створювати конфлікт — ці країни покищо задовольнилися запевненням Ґорбачова, що він відтягатиме совєтське військо етапами. Але ось Західня і Східня Німеччина стоять перед актом свого з'єднання і та з'єднана Німеччина належатиме до НАТО. Є річчю виключеною, щоб на терені держави, яка належить і належатиме до західнього бльоку НАТО, могло стояти військо комуністичного СССР. Збройна сила імперії втратить війська шести колишніх сателітів, — вона все одно ще могутня, особливо атомова, ракетна і підводно-морська, але має такі турботи, як про них була мова вище. Тим військом можна терирозувати свободолюбні країни, але військом і терором годі зберігати імперію від Балтики по Тихий океан — наприкінці XX сторіччя.

Ярослав Курдидик

ВАГОМА ДОПОМОГА ЯПОНІЇ У ДОЗБРОЮВАННІ АМЕРИКИ

Коли пишемо ці рядки, то мимохіть повертаємося думками в останнє десятиріччя, що в ньому епіцентричною політичною проблемою було роззброєння і його остаточне завершення миру у земному гльобусі.

Цей процес настанови, охопив був не тільки Східньо-Центральну Европу, але згодом він перекинувся теж на інші континенти. Однак доводиться ствердити, що процес роззброєння був тільки на свій лад, „димовою заслоною", який прикривав тільки дещо змінену форму і тактику „оновленого вияву" роззброєння. Це слід прийняти і зрозуміти, що хоч може і переведено деякі скорочення у кількостях майже всіх родів зброї, але зате ця форма роззброєння поглибшала, поширилася, вживаючи та використовуючи найновішу технологічну модернізацію.

Ось виявляється зі знімок нещодавно запущених трьох американських шпигунських сателітів, що совєтська фльота переводить постійно випробовування у вистрілюванні із підводних човнів ракет — типу „Трайдент", що силою і засяжністю цих американських ракет ЗСА мали переважаючу і майже гнітючу перевагу над совєтською фльотою. Є теж вельми цікаві знімки американських сателітів, як совєти переводять два окремі випробування із зовсім нової конструкції — невеликого калібру, але зате із підсиленою міццю нищівности, переносні чи пак мобільного типу, дії яких вельми важко прослідкувати у змінах їхніх теренів. Та мабуть кожному, хто слідкував за останніми подіями у Литві, перемарш велетенської кількости танків, транспортерів і парашутистів — поперед парляменту у столиці Вільнюсі — тільки зайвий раз підтверджує, щоб на Заході розвіявся очманливий дурман про „миротворче божище", яким є совєтський царевладець Міхаїл Ґорбачов, і якого сучасний миротворний дебют, — це буде його останній презручно заарангований, совєтсько-московський, закамуфляжований блеф.

Але, як це тепер можна побачити, то Америка теж „не пасла задніх". Із нещодавніх повідомлень виявляється, що вже від довшого часу вельми засекречено дискутують над цим, що діяти, коли навіть тепер у цій „політичній порожнечі", що її до деякої міри виповнювала „холодна війна" — треба вважати, щоб не створювати нових і зайвих напружень, насторожень та упереджувань.

Передові міжнародні економісти беруть під розгляд неймовірні заборгування ЗСА у Японії. Воно теж стає найпереконливішим фактом, що Японія зі своєю фінансовою і технологічною перевагою висовується на ведуче місце у світі і таким робом — перетворюється на нову і неоспорену суперпотугу.

В одному із найбільше почитних журналів, видатний політик Шінторо Ішігора висовує просто не до повірення, що твердження, що начебто Японія створила та оволоділа такою кількістю технологічних досягнень, що вже на сьогодні може спаралізувати нуклеарну силу ЗСА. Ішігора твердить, що коли б Японія не продукувала і не засобляла американську збройну силу у першу чергу — „самопровідними електронічними виробами", то тоді, оцей найідеальніший приціл у ворожі становища в основному „роздільних американських ракет", — втратив би діймаюче на теперішній апріорній переваз ЗСА.

При точнішій аналізі виявляється теж, що хоч Америка і продукує свої власні „електронік чіпс", але без допомоги Японії, у цій продукції — ледве, чи змогла б самовистачально, обійтися. У своїх безперебійних досягненнях, Японія допомогла висунутися сучасному американському бойовому летунстві на чільне місце у світі.

Ще на початку минулого року, Японія погодилася допомогти Пентаґонові у побудові зовсім нового бойового літака типу „ФСХ" і основну ролю, мала б перебрати індустрія Мітсубіші. А причиною деякої затримки були побоювання, щоби японська індустрія не присвоїла собі основних секретів вже дотогочасних американських осягів і згодом не розпочала б закидувати світ своєрідними летунського типу „Тойотами", а в першу чергу, легких пасажирських літаків.

Із найважливіших теперішніх недоліків американського бойового летунства, Японія наголошує, що його слід доосновно змінити, та обновити в самому основному — літаки типу — Ф-16, Ф-15, Ф-18, як і теж „Фантом — 4" докорінним електронічними обладнаннями.

А в самому основному — подвоїти сучасну бойову нищівність усіх літаків. У приблизній статистиці, пересічно бойовий літак має підносну силу біля 17-18 тонн. Сюди враховується питомий тягар самого літака, пальне і його озброєння. І тепер, начебто йдуть американсько-японські зусилля, щоб при майбутніх побудовах вживати зовсім нові, але і теж наполовину легші матеріяли і таким родом, подвоїти їхню бойового засяжність.

Чимало дивними видаються факти, що Японія, має заледве половину населення ЗСА, але, за твердженнями міжнародних аналітиків, Японія матиме 85 відсотків економічної продуктивної сили ЗСА. І то вже у найближчому майбутньому — у 2000 році...

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДО УВАГИ ІСТОРИКІВ

Як кожного місяця так і за березень одержала я журнал „Нешенел Джіоґрафік". На обкладинці жінка Сибіру рубає дрова. В середині журнала окремо вложена мапа, на ній позначені землі народів, які стали складовими частинами СССР — республіками. Про більшу кількість республік, хоч лаконічно, але подали можливі пояснення. Тільки, на жаль, (чомусь воно вже не раз бувало) про Україну пояснили так, що я рішила перекласти, бо зміст напевно сам за собою скаже: „Історія України переплетена нитками Сходу й Заходу. В 988 році Київський принц спровадив з Візантії християнство, з нього почалася російська ортодоксія. Правління Польщі в 1500-1600 роках відкрило Україні европейську культуру. Пригодницькі вояки, що називалися козаками, були силою автономії в східній Україні під час 1500 років. Пізніше козаки служили Росії, яка домінувала над тою територією після 1667 року. Земля республіки України побільшилася під час Другої світової війни, а також в 1954 році, коли прилучили до неї Крим". Ось і пояснення про Україну.

Чим користується редакція журнала до цього роду змісту? Хто постачає? Адже зміст неправдивий і образливий. Чи не слід би звернути увагу редакції журнала (все таки престижевого) питанням, чи відомо їм у якому стані культури Европи був уряд Польщі тоді, коли наш король Ярослав Мудрий був „тестем Европи" — далеко перед 1500-1600 роками? Чи потребував „відкриття" до культури Европи заходом іншої держави? Адже його донька Анна Ярославна пишалась добірністю влади на престолі Франції!

Навіть зрозумілим буде, коли люди-читачі журнала, прочитають таке пояснення про Україну, будучи не ознайомленими з нашою історією, напевно здивуються, що 50-мільйоновий нарід, все таки в родині Европи, чекав на „відкриття" культури, тої ж Европи, окупантом... А може це не вина журнала? Може просто не мають правильних джерел? Не слід нам такі неправильні змісти пояснень нехтувати, бо це тільки простелюватиме стежки у дальші неправди. Також питання „російської ортодоксії" кличе до уваги...

Ірина Дибко-Филипчак
Пассейк, Н.Дж.

ІВАНКА МИГАЛЬ — ПЕРША

Дозвольте висловитись про вістку щодо „Першої української співачки в Метрополітальній опері („Свобода" з 27-го січня), тобто Людмили Шемчук.

Любителі опери й співу в Ню Йорку знають, що ця честь належить меццо-сопрано Іванці Мигаль. Згідно з інформаціями в книжці „Аннали Метрополітальної опери" на 1975 рік, дебютувала Іванка 19-го січня 1970 року в опері „Чарівна флейта" і протягом того сезону й наступних трьох співала 11 роль в операх „Ернані", „Мадам Баттерфляй", „Парсіфаль", „Ді Фрау оне Шаттен", „Іль Троваторе", „Ріґолетто", „Лючія із Ляммермур", „Люіза Міллер", „Фауст" і „Тоска", доки її надійну кар'єру не перервала тяжка недуга й передчасна смерть.

Це правда, що Людмила Шемчук — перша співачка з України, Іванка родилася на еміґрації. Але, якщо зараховувати до українських співаків Павла Плішку, також тут родженого, тоді треба честь першенства віддати І. Мигаль.

Для докладности, позвольте ще додати до списка українських співаків у Метрополітальній опері молодого баса Сергія Копчака, який кілька років тому появився в „Свободі" на знімці з Плішкою і Андрієм Добрянським (вони всі три виступали разом в опері „Борис Ґодунов"), і ще двох давніх „зірок" — Адама Дідура, на початку цього століття, і Олександра Кипніса у 1940-их роках.

Богданна Волянська
Ню Йорк, Н.Й.

Анна-Галя Горбач

ПУБЛІКАЦІЯ ДО 50-РІЧЧЯ ПАКТУ РІББЕНТРОПА-МОЛОТОВА

Johannes Vollmer Tilman Zülch, „Aufstand der Opfer. Verratene Völker zwischen Hitler und Stalin. Pogrom: Reihe bedrohte Völker", Gottingen, 1989.

Товариство загрожених народів „Погром" — це правозахисна організація, що вийшла 1970 року з комітету „Біяфри" і її заснував анґажований до цього політолог Тілман Цюльх, що і досьогодні керує товариством, яке має свій осідок у Ґеттінгені та видає журнал і книжки, що займаються проблематикою загрожених народів. Неодноразово у журналі „Погром" були також заторкнені українські болі, як наприклад справа висилення лемків акцією „Вісла", справа ліквідації Українських Церков, справа голодомору тощо.

Весною 1989 року товариство рішило видати збірник матеріялів до 50-річчя пакту Ріббентропа-Молотова і його наслідків для народів Середньо-Східньої Европи. Запрошено було цілу низку істориків, публіцистів та авторів із Західньої Німеччини, але також дотичних країн, як з Прибалтики, Польщі, України, Румунії, Мадярщини, відтворити ситуацію цих країн напередодні Другої світової війни, а також дати перегляд сьогоднішнього положення цих народів. Вийшов збірник під назвою „Повстання жертв. Зраджені народи між Гітлером та Сталіном".

Останні десятиліття після Другої світової війни до свідомости людей Західньої Европи ледве добивалися вістки про життя народів, що опинилися в зашмор зі імперії, де велася швидкими темпами політика асиміляційного процесу злиття націй в один „радянський народ", і поступово затиралися самобутні риси народів, що стали жертвою імперіяльної політики. Щойно внаслідок суспільнополітичних перемін, що їх викликала економічна та екологічна криза в Совєтському Союзі почали доходити до свідомости західних европейців голоси, які примусили кореспондентів західніх засобів масової інформації, що сидять в Москві, зацікавитися гострими проблемами, які наростали десятиліттями поза їхньою увагою, що була скерована на події у самому Кремлі.

Збірник статтей „Повстання жертв" нараховує понад 40 дописів німецьких, польських, балтійських, українських, румунських, угорських авторів. Три головні розділи з додатком статті одного з видавців, у яких беруть участь представники всіх тих народів, що стали жертвою договору між Берліном та Москвою напередодні Другої світової війни містять матеріяли, порядковані за такими принципами:

1. „Пакт Ріббентропа-Молотова з сьогоднішньої точки зору". Тут на близько 80-ти сторінках висловлюють свої погляди відомий совєтолог Західньої Німеччини, колишній комуніст, Вольфґанг Леонгард, далі йде 10 документів з Балтійських країн, України, Молдавії, Білорусії, голос жидівської меншини. Україну тут репрезентує документ, виготовлений Вячеславом Чорноволом, що становить собою підсумки відповідної наради представників українських неформальних організацій весною 1989 року.

У другому розділі книжки: „До історії: Доля дотичних народів та національностей", що займає близько 100 сторінок друку, причинки розділені по країнах: Прибалтика, Фінляндія, Східня Польща, Білорусь, Україна з додатком Закарпаття, Басарабія, Північна Буковина, жидівська меншина, німецька меншина, Східня Прусія. Додатком до цього допису є опис завойовання Східньої Прусії совєтськими військами. У підрозділі: „Табуїзовані злочини війни" охоплені описи масакр Катиня, Львова, в балтійських країнах а також образи про міське життя в Львові, Чернівцях, Вільнюсі, взяті з літературно-спогадових творів, що появилися друком протягом останніх десятиліть в Західній Німеччині чи Франції. Розділ як такий починається науковою статтею Богдана Осадчука-Короба про „Ленінський погляд на національне питання". Тут також вміщена стаття Дмитра Злепка: „Українська нація двічі засуджена на страту", погляд автора на історію українських земель між війнами і під час обох світових війн. У статті Олекси Горбача „Польська пацифікація". Західня Україна між війнами, заторкнені також культурнополітичні питання життя українців під Польщею. Анна-Галя Горбач дає короткий огляд розвитку політичних подій довкола Закарпаття після розподілу Чехо-Словаччини та під час і після війни. Про угорську меншину на Закарпатті написана стаття угорським автором у відповідно тенденційному насвітленні: „Мадярська народність в Карпатській Україні".

Третій розділ книжки: „Положення народів сьогодні" містить 22 дописи на 70-ти сторінках. Прибалти-

(Закінчення на стор. 4)

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція*

Андрій Бук

СВІТОВА ПРОДУКЦІЯ СПОЖИВАННЯ МЕДУ

Світова продукція меду за минулий рік — 709,000 метричних тонн, зросла всього на 5,000 метр. тонн, але споживання збільшилося на 40,000 метр. тонн, тому й пожвавилася торгівля. Імпорт підскочив на 14 відс. (ЗСА — 56 відс.), зменшилися запаси і зросли ціни на мед майже в усіх країнах світу.

Продукція десяти держав, найбільших продуцентів меду, які продукують 75 відсотків світової продукції — СССР, Китаю, ЗСА, Мехіко, Арґентини, Бразилії, Канади, Австралії, Західньої Німеччини і Японії зросла на один відсоток до 692,400 метр. тонн. Зросла вона в Китаю, Мехіко, Бразилії, Японії і СССР (найбільше в Китаю на 24,000 метр. тонн), впала в ЗСА, Арґентині і Канаді (найбільше в Канаді на 17,000 метр. тонн, а залишилася без змін в Австралії і Західній Німеччині.

Споживання меду сильно підскочило з 665,000 до 703,800, найбільше в ЗСА на 18,700 метр. тонн, в СССР і Японії на 4,500 метр. тонн, а впало найбільше в Канаді на 1,200 метр. тонн. Тому зменшилися на 40 відс. світові запаси меду, головно в ЗСА, Канаді і деяких европейських країнах, а зовсім вигасли в СССР, Китаю і Бразилії. Через збільшене споживання, спричинене браком цукру в чотирьох країнах та збільшений попит, зросли і далі зростають ціни, головно на темний мед майже в усіх країнах світу.

Совєтський Союз, найбільший в 1988 році продуцент меду (220,000 метр. тонн), за минулий рік не уявнив своєї продукції, яку передбачають на 225,000 м. тонн. Кліматичні умовини (сухе, гаряче літо, на сході, дощі і холод на заході і півдні, головно в Україні), лиха господарка і недуги захитали колгоспне пасічництво, яке з року на рік спадає. Проте зростає там приватне-аматорське пасічництво, з більшим числом вуликів і продукцією до 27 кг. за вулия головно в Україні і Білорусії. Там сильно підскочило споживання меду з 202,500 до 207,000 метр. тонн пересічно 1.2 кг. на особу через брак цукру. Також зросло споживання й інших бджоляних продуктів, головно пилку і прополісу. Експорт збільшився з 17,400 до 18,000 метр. тонн, найбільше до Західньої Німеччини і ЗСА. Японія здержала імпорт через радіяцію чорнобильського реактора. Совєтська бджоляна індустрія недомагає через: брак будівельних матеріялів, машинового і технічного знаряддя, транспорту і годівлі молодих маток. Останнім часом, щоби збільшити пасічництво і продукцію меду, який потрібний не лише в харчуванні, медицині і індустрії, але і для запилювання бджолами дерев-ярини, уряд дає колгоспним пасічникам по 2,000 рублів на 5 років позички. Мед в державних крамницях по 3,20 рубля за 1 кг. а за надпродукцію по 4.2 рубля. Приватні пасічники через брак цукру у 80 відс. споживають мед, решту продають на чорному ринку у ціні по 12 рублів за 1 кг. Пасічники дістають від уряду по 10 кіл. цукру за годівлю бджіл, за який платять по 84 копійки за кілограм і один рубель від кожного вулика. Через збільшений попит і брак запасів ціни на мед і інші продукти бджіл зростають.

Китай, найбільший продуцент меду в 1988 році, за минулий 1989 рік знизив продукцію до 180,000 метр. тонн через кліматичні умовини (холод і дощі) і лиху господарку. Число пасік і вуликів зменшилося, продукція з вулика — 22 кг., проте сильно зросло споживання меду до 120,000 метр. тонн, пересічно 0.9 кг. на особу, через брак і високу ціну на цукор. Китайці споживають правдивий мед з пасіки в 40 відс. до їди, 40 відс. в медицині-здоровельних цілях і 20 відс. в харчованій індустрії. Експорт збільшився з 46,000 до 60,000 метр. тонн, найбільше до Японії (65 відс. до Німеччини, Британії Франції і до ЗСА він зменшився, через високу ціну. З огляду на збільшене споживання і попит ціни в 10 провінціях зросли від 30 до 50 відс., в продажі є три категорії меду, залежні від роду нектару.

У Мехіко продукція меду зросла на 14 відс. — 52,550 метр. тонн число вуликів-роїв не змінилося, але продукція з вулика зросла з 19 до 22 кг. меду через сприятливі кліматичні умовини. Через африканську бджолу зростають кошти продукції, тому стан вуликів меншає. Споживання меду не змінилося — 7,500 метр. тонн, пересічно 0.25 на особу, тому експорт збільшився з 39,000 до 45,000 метр. тонн, найбільше до Німеччини (26,000 м. тонн), Британії, Бельгії і ЗСА. Запаси — 550,000 м. тонн. Більшість пасік — це малі аматори, від 30 до 50 вуликів-роїв. Через зростаючі кошти продукції і добру якість меду, головно темного, зростають віни від 6,000 до 8,000 пезів (2.40 до 2.80 дол.) за один кг. Найбільше темного меду імпортує Німеччина, експорт до ЗСА з року на рік спадає, через високу ціну, в 1984 році — 23,000, в 1988 році 1,800 метр. тонн.

У Бразилії продукція меду зросла на 6 відс. — 38,000 метр. тонн, зросло також число вуликів і продукція 19 кг. з вулика через сприятливу погоду. Споживання меду підскочило на 8 відс. — 38,500 м. тонн, в тому імпортовано 1,000 м. тонн резерви вичерпані. Число пасічників зросло з 50,000 до 90,000 біля двох мільйонів вуликів-роїв, бо пасічники не платять податків (комерційні оподатковані). Великий попит і споживання меду та бджоляних продуктів, головно в медицині підносить ціни, в дрібній продажі від 3.75 до 5 дол. за один кг. гуртові 2 дол. за кг., через це спадає експорт, але дає доходи горожанам і державі, помагає захитаній економіці не зважаючи на високу інфляцію.

В Арґентині продукція меду впала на 17 відс. — 38,500 метр. тонн, 25 кг. з вулика, через дощі літом, а горяч і посуху зимою. Консумпція без змін — 6,500 метр. тонн, 0.5 кг. на особу. Експорт зменшився з 42,000 до 30,000 метр. тонн, найбільше експортовано до Німеччини (42 відс.), ЗСА, Японії і Італії. Минулого року уряд тричі наложив податок на експорт меду до 33 відс., через захитану економіку.

В Австралії продукція меду не змінилася 28,000 метр. тонн, 23 кг. з вулика, споживання сильно зросло до 16,000 метр. тонн, 3 кг на особу, експорт зменшення з 13,500 до 12,000 м. тонн, головно до Британії (5,300 м.т.), Німеччина і Еспанії. Імпорт 150 метр. тонн.

В Японії, перший раз від п'яти років продукція меду зросла на 23 відс. — 6,000 метр. тонн, 23.5 кг з вулика-роя (попередніми роками спадала, через брак робітника, нектару і низькі ціни імпортованого меду, але стан вуликів зменшився. Споживання дальше сильно зростає з 46,000 до 50,000 метр. тонн, пересічно 3.2 кг. на особу, не лише меду, але і інших продуктів, головно бджоляного пилку. Тому імпортовано 44,000 метр. тонн, головно з Китаю (28,000 м. т., через низькі ціни), Арґентини, СССР, Канади, Мадярщини і ЗСА. Японці є найбільшими на світі любителями і споживачами меду, головно ясного. Велику кількість, тобто 45 відс., вживають до всяких напитків, приправ до харчів і печива, тому зростають ціни до 30 дол. за один кілограм.

(Закінчення на стор. 4)

Р. Конотопський...

(Закінчення зі стор. 1)

шого Відділу округи з Ірі-Пенсильванія, секретарем якого є М. Лупічак,за інтенсивну працю в приєднуванні нових членів.

Касир Округи М. Гаравус подала фінансовий звіт. Голова Контрольної Комісії ствердила, що фінансовий відділ був проводжений взірцево і внесла пропозицію уділити абсолюторію уступаючій управі після відчитання звітів управи. Дискусії над звітами не було. Збори прийняли цю пропозицію одноголосно. Приступлено до вибору нової управи.

Внесок П. Потолая з 127 Відділу, залишити минулорічну управу на цей рік збори затвердили, але тому що один член Котрольної Комісії був неприсутній, а статут каже, що лише присутні можуть бути вибрані, голова Контрольної Комісії внесла пропозицію щоб до Контрольної Комісії ввійшли з присутніх по одному членові з більш чисельних Відділів. Збори пропозицію прийняли.

В склад управи Округи на 1990 рік ввійшли голова — Р. Конотопський 304 Відділ. Перший містоголова — В. Шарван, 127-ий Відділ, другий містоголова — З. Беднарський 360-ий Відділ, секретар В. Сивенький 304-ий Відділ, касир М. Гарвус 127-ий Відділ.

Контрольна Комісія: голова П. Гаравус 127-ий Відділ, перший член Я. Пришляк 360-ий Відділ, другий член М.Гнатик 304-ий Відділ.

До слова запрошений головний предсідник д-р Іван Флис. Головний предсідник в деталях подав стан централі, вияснив про нові кляси забезпечення, які конкурують навіть з великими компаніями. В дальшім слові подав працю організаційного відділу. Фінансовий стан централі є дуже добрий. Майно УНСоюзу збільшується. На Союзівці збудовано 2 нові будинки, а інші відновлюються, щоб задовільнити вимоги теперішнього часу. Союзівка, яка являється центром розвагових і мистецьких імпрез так для старших, як і для молоді, яка з'їжджається з усіх сторін Америки і Канади на зустрічі і розваги і тим самим сповільнює асиміляцію молоді. „Свобода" і „Український Тижневик" помимо того, що до них докладається гроші, одначе сьогодні не можна уявити собі про українське життя в діяспорі без одинокого щоденника, яким є „Свобода", який приносить щоденно події зі світу і рідного краю, особливо тепер в часі відродження діставучи їх різними дорогами. Тому що крайові офіційні пресові чинники применшують ці події або взагалі про них не подають, а чужинецька преса не все правдиво насвітлює їх, а частогусто ставиться вороже. Збільшено наклад українського тижневика, який інформує американські урядові кола і чужинецьку публіку про події в Україні про наш нарід та його стремління до самостійности.

Допомога Україні, українським церквам, товариствам, організаціям та стипендії для української студіюючої молоді, різногранна діяльність Українського Інформаційного Бюра у Вашінгтоні. Загальний нарис про Конвенцію, яка відбудеться цього року в травні в Балтиморі. Апелював до присутніх інтенсивніше працювати в приєднуванні нових членів, це був би найбільший дарунок для УНС з надходячим 100-літтям для добра своїх членів і всієї української спільноти та допомога якої тепер найбільш потрібна для українського народу в Україні.

Голова Округи подякував головному предсідникові за такі детальні інформації цього року в Окрузі. Апелював не лишень до секретарів, але також до членів управи відділів і конвенційних делегатів допомагати секретарям в їхній праці.

З. Беднарський в імені Українського Патріярхального Товариства висловив сердечну подяку централі за фінансову допомогу. У внесках і запитах брали участь О.Гаврилюк, Б.Пашківський, д-р С. Дорощак, Я. Пришляк, С. Шишка і М. Гаравус.

Більшість висловлювала думки, що особистий контакт з громадою є найкращим способом і підходом в приєднуванні членів.

Тому, що більше внесків і запитів не було, закриваючи збори голова Округи ще раз подякував присутнім за участь і попросив на солодке і каву, яку приготовили союзянки М.Гаравус і М.Гнатик.

При каві присутні ще обмінювалися думками між собою і головним предсідником д-ром І. Флисом.

ВЕЛИКОДНІЙ БАЗАР

Виппані, Н.Дж. — 61-ий Відділ СУА влаштовує тут в неділю, 8-го квітня, в церковній залі Великодній базар, на якому будуть продаватися писанки, дитячі книжки, кераміка, віск і фарби до малювання писанок бабки, ковбаси, варерники та печиво. Базар триватиме від ранку до 2-ої по полудні.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

події у Литві як акти сепаратизму і націоналізму. Таку позицію не можна розглядати інакше, аніж синдром імперського мислення. Українці проти такого уявлення, а тому недвозначно заявляють, що солідаризуються з литовським народом, відстоюють його право на державну суверенність.

Ми, звернувся до учасників мітингу Михайло Косів, закликаємо українців, які живуть у Литві, підтримали законне право литовського народу на суверенність. Якщо хтось з наших земляків почуває там себе скривдженим, то хай повертається в Україну — тут теж згодяться роботящі руки.

Оваціями і вигуками „Слава!" зустріли львів'яни появу біля мікрофону багаторічного політв'язня, сина Романа Шухевича — Юрія. „На наших очах, — сказав Юрій Шухевич, — валиться остання в світі імперія. Литовський народ першим заявив про своє стремління і право вийти з неї. І що ми бачимо? Хижі лабети простягнулися до незалежної республіки. Знову намагаються розтоптати народ, який будучи 50 років тому окупованим, так багато вистраждав. Наші батьки, старші брати разом з литовцями боролися за спільну свободу. Нас разом розстрілювали, разом карали по всіх таборах і тюрмах Союзу. Ми завжди йшли піч-о-пліч. І тепер, коли імперія замахується на свободу, на існування литовського народу, ми підтримуємо братів.

Юрій Шухевич закликав всіх українців, які служать в Совєтській армії, щоб вони не брали участи в потоптанні незалежности литовського народу.

Свою солідарність з Литвою висловили представники інших народів, які проживають у Львові. На мітингу, окремо виступили Бенціон Котлик і Юхим Берман, які репрезентують жидівську громаду.

„У Литві обрано демократичний парламент, — сказав Б. Котлик. — Ми знаємо, що там вільними почуваються і жиди, для яких тільки зараз появилася можливість національного відродження. В імени усіх народів України ,яка теж будує вільну республіку, ми повинні заявити: „Руки геть від Литви! Слава Україні !"

Народний депутат України Вячеслав Чорновіл повністю підтримав становище депутата Косіва. „Ми подамо братньому литовському народові всебічну допомогу — підкреслив Вячеслав Чорновіл. Якщо треба, то й справді перетворимо Литву в нову республіканську Еспанію. Часом спостерігається тенденція розглядати балтійські народи дещо окремо. Мовляв Литва, Латвія і Естонія мають більше права на державну незалежність, оскільки вони були окуповані СССР в 1940 році. Думаю, що це неправильна тенденція. Ми всі є окупованими народами. Україна також мала незалежну республіку, яку окупували більшовики частково в 1920 році, частково в 1939 році. Отже, всі ми повинні прагнути повної державної незалежности. Тут говорилося, що Литву спіткала важка година. Це так і не зовсім так. Я хотів би, аби така важка година спіткала мій український народ. Я хотів би, аби Україна проголосила державну незалежність".

У мітингу взяли участь представники литовського і естонського народів — член сойму „Саюдіса", депутат Вільнюської міської ради Ґінтарас Сонґаґла, Альґердес Шавкаускас, Зеник Томінг.

У всіх виступах, а їх було понад 15, йшлося про одностайну підтримку незалежности Литви.

Мітинги пройшли також в Одесі, Дніпропетровському, Ворошиловграді, Чернівцях, Донецькому, Мукачево, Ужгороді та інших містах України. Скрізь учасники активно підтримали незалежну Литовську Республіку й проголосили право на її існування.

Г. Каспаров...

(Закінчення зі стор. 1)

ли до Баку були введені війська і проливалася кров, на Заході ніхто не оприлюднив цих страшних подій, хоча в Азербайджані було повно кореспондентів західніх телекомпаній. Вони, напевно, не хотіли засмучувати західніх телеглядачів та самого Ґорбачова доказами того, що в Азербайджані панував справжній терор. Там не було громадянської війни. В Баку відбувалися масові вбивства вірмен. Бойня тривала шість днів. Людей вбивали, а війська, які повинні були їх захищати, стояли бездіяльно. Міністер оборони СССР Д. Язов заявив, що війська ввійшли в Азербайджан для того, щоб врятувати совєтську владу. Шеварднадзе заявив, що вони рятували вірмен. Я, особисто, більше вірю Язову. Більш того, я впевнений, що ґеноцид, спрямований проти вірмен, вони використали як причину для рятування совєтської влади. У мене навіть є непрямі докази того, що ґеноцид був спеціяльно організований совєтською владою.

Розповідь живого свідка подій в Баку Каспарова, якому чудом вдалося вчасно вивезти свою родину та друзів із зфабрикованого каґебістами пекла, ще раз підтверджує те, що політика Ґорбачова — це вміле окозамилювання Заходу. „КҐБ озброювало т.зв. ісламських фундаменталістів. Все це було спровоковане Москвою, а потім використане як причина введення військ. Коли війська ввійшли в місто, провідники ісламських фундаменталістів не були арештовані, зате ув'язнені були керівники демократичних організацій", — говорить Каспаров.

Повертаючись назад до подій в Литві, Г. Каспаров каже, що те саме, що сталося в Баку, може статися у Вільнюсі. „До Вільнюсу були введені танки 10 днів тому, а зі сторони західніх держав ще не було жодної реакції. Може я занадто песимістичний, але, на мою думку, не можна сидіти і чекати, що станеться. Звичайно, ЗСА не можуть перешкодити Ґорбачову влаштувати розправу у Литві,але зареаґувати належним способом — це ваш моральний обов'язок. Народів Совєтського Союзу не турбує реакція Дж. Буша сама по собі. Вони не можуть більше жити під комунізмом".

На питання про його найбільше бажання Каспаров відповів: „Мені б хотілося, щоб в Росії запанувала демократія, щоб закінчилась монополія комуністів на владу. Я хотів би бачити Совєтський Союз як конфедерацію вільних незалежних республік, але, здається, це вже неможливо після того, що діється. Якщо імперія розпадеться, влада комуністів закінчиться. Тому вони не можуть цього дозволити. Я впевнений, що вони застосують силу для придушення незалежної Литви, але під кінець цього року вона досягне самостійности. За нею підуть Естонія, Україна, Грузія, Азербайджан, Молдавія..."

В кінці Г. Каспаров пояснив, чому він дав це інтерв'ю: „Я сам напів вірменин і напів жид. Народився в Баку. Я бачив, як там наростає напруження, я бачив, як вбивали людей. Якщо наша влада вважатиме необхідним, вона не вагатиметься перед знищенням тисяч або сотні тисяч людей, щоб тільки не втратити своїх привілеїв. Коли мені вдалося втекти з Баку до Москви, я виступив на пресовій конференції. Вважаю, що можу говорити від імені своєї країни, від імені народів, які борються за демократію, голосу яких на Заході не чують. Я не можу зупинити кровопролиття, але я можу допомогти людям хоча б тим, що світ прислухається до правди про події в Союзі та про те, що там може статися".

Св. п. Дячишин

Св. п. Йосип Дячишин.

У вівторок, 26-го грудня 1989 року в місті Ляшін коло Монтреалю упокоївся на 80-му році життя Йосип Дячишин, один з визначних українських піонерів на еміґрації, заслужений союзовий і громадсько-церковний діяч. Він залишив у глибокому смутку дружину Ольгу, сина Євгена і дочку Анну, невістку Марію і зятя Юрка Товстюка та п'ятеро внуків: Тараса, Петра і Марка, Таню і Андрійку та численну українську громаду.

Св. п. Йосип народився 22-го січня 1910 року в бідній селянській родині в селі Черче біля Рогатина, на західніх землях України, у подружжі Пелагії та Івана Дячишиних. У їхній родині було п'ятеро дітей.

Йосип почав ходити до школи в Рогатині, але з перервами, бо це були воєнні часи і не було в нього відповідної одежі та взуття.

Щоб поліпшити родинний достаток та могти сплатити борги за ґрунт, який вони набули після парцеляції фільварку, батько виїхав на заробітки до Америки у 1914 році, саме перед вибухом Першої світової війни.

Йосип пережив з родиною велике лихоліття Першої світової війни і польсько-український фронт, голод і холод.

Коли в 1920 р. батько повернувся з Америки, їхнє родинне життя дещо поліпшилося: батько сплатив довги, найняв йому приватного вчителя, а тоді післав до гімназії в Рогатині. Але на 4-му році гімназії грошей у батька не стало, щоб заплатити за школу, й він з болем у серці попрощався зі шкільними мурами. І знову настали для нього тяжкі часи: замість до школи, він пішов до фізичної праці на фільварок, а потім працював в кооперативі.

У вільні часи Йосип заходив до читальні „Просвіта" і там доповнював освіту читанням книжок, виступом у драматичних гуртках і хоровому співі. Слід згадати, що село Черче було одним із свідоміших сіл Галичини, з якого вийшло багато освічених людей.

Матеріяльний недостаток в родині змусив його, 19-літнього юнака, залишити свою родину і рідне село в пошуках кращої долі.

У 1929 р. емігрував до Канади і поселився в Монтреалі та замешкав у братів Телішевських, яких він знав ще з дому. Але не легко йому було знайти працю, бо в Канаді тоді почалася економічна криза, а при тому не знав англійської мови. Шість тижнів блукав вулицями міста й врешті знайшов працю в ресторані, лише за 9 дол. на тиждень. Душевне вдоволення він знайшов тоді, коли у вільний час праці заходив до читальні „Просвіта" в Монтреалі. Тут він почувався ніби в рідному селі Черчу, за яким дуже тужив. Тут відновив свою сценічну діяльність, а головно виступав з великим успіхом у комічних ролях.

Однак самітнє життя йому надокучило і він за порадою своїх сестер і брата стягнув до Канади 17-літню дівчину-сироту Ольгу Пушкар з рідного села Черча і з нею повінчався в 1935 р. у церкві св. Михаїла в Монтреалі. У 1937 р. поселились вони у поблизькому місті Ляшін, де він знайшов набагато кращу працю у фірмі „Стелко", в якій працював аж до пенсійного віку. У них народилося двоє дітей, яких вони виростили, дали їм освіту і подружили та дочекались п'ятеро внуків. Від самих початків еміґраційного життя Йосип охоче та з великою посвятою працював для українського суспільства на еміґрації і залишив по собі великий громадський дорібок: він опікувався новими українськими поселенцями, підшукував для них приміщення і працю.

Й. Дячишин був співосновник Т-ва „Просвіта" в Ляшіні в 1933 році, ще перед тим, як він поселився туди, організатором 465-го Відділу УНСоюзу ім. Івана Франка 1942 р. і його першим секретарем. Відтоді він безперервно діяв у його проводі та дбав про збільшення членства у відділі, був довголітнім його головою, аж до кінця свого життя. Крім того, він довгі роки був діяльним в Окружному комітеті відділів УНСоюзу в Монтреалі.

Був він ініціятором і співробітником відділу КУК в Монтреалі 1946 р. та ревним його працівником: довголітнім редактором Бюлетеня КУК в Монтреалі та збірщиком на Фундацію Тараса Шевченка. За його старанням у 1956 році розпочато будову української католицької церкви св. Василія Великого в Ляшіні і Й. Дячишин став референтом будівельного комітету. Коли в 1959 році завершено будову церкви, за його ініціятивою і старанням зорганізовано при церкві Лігу Українських Католицьких Жінок, а згодом церковне Сестрицтво. Він радів здвигненням Божого храму з позолоченими банями, і щонеділі разом зі своєю родиною брав участь у Св. Літургії і часто заступав дяка, опікувавався віддано його зовнішнім і внутрішнім видом церкви.

З нагоди 1000-ліття Хрищення України 1988 р. управа міста Ляшін подарувала українцям парк ім. Івана Франка. Йосиф подбав про те, щоб зібрати фонди для побудови пам'ятника Іванові Франкові в парку його імени.

Йосиф Дячишин є автором монографії „Черче, моє рідне село".

Щоб віддати належну і заслужену пошану св. п. Йосипові, велика кількість осіб, не лише місцевих і з околиць, але й з інших провінцій Канади взяла участь у Панахидах у погребному закладі і під час відправ в церкві св. Вас. Великого та у похороні на місцевому цвинтарі.

Після похорону відбулась поминальна трапеза в церковній залі св. Вас. Великого, якою проводив голова Церковного Комітету д-р Євген Калюжний. У своєму слові він підкреслив, що діяльность св. п. Йосифа всестороння та що його відсутність громада буде довго відчувати.

Опісля згадали покійного добрим словом і зложили співчуття родині від організацій такі особи: голова відділу КУК в Монтреалі сотник Мирослав Кульба; голова ЛУКЖ Стефанія Кіцак; голова Т-ва „Просвіта" Євстахій Палінський; головна радна УНС Текля Мороз, його близький друг з молодих літ Дмитро Спасик; довголітній його співпрацівник на громадській ниві Михайло Черешневський і зять св. п. Йосипа Юрій Товстюк, який згадав його, як взірцевого батька і дідуня, в якого вони часто гостювали.

Щиру подяку від родини висловив його син Євген усім тим особам, які брали участь у похоронних відправах, за квіти і дар, як „нев'янучий вінок" на Фундацію Тараса Шевченка та його збірщикам: І. Хохлачеві і Т. Мороз, а зокрема подякував митр. о. Ярославові Гаймановичу за похоронні відправи і теплі слова співчуття та жінкам місцевого відділу ЛУКЖ за приготовлення поминального обіду.

Зложений дар на Фундацію Тараса Шевченка виносив 2,000 дол., крім того зложили діти покійного 1,000 дол., суму, яку св. [illegible] лавові Гаймановичу за по[illegible] ще за свого життя і деякі організації і особи вислали безпос[illegible] фундації.

Т. М.

В МИНУЛОМУ РОЦІ в Ню Йорку зареєстровано 1,905 вбивств. Це — рекорд, хоча 1989-ий рік був також рекордовим — 1,896 вбивств. Судячи по першим двом місяцям цього року, то і цей 1990-ий рік буде рекордовим по кількости вбивств. Статистичні дані про злочинність за 1989 рік, оприлюднені міською владою, говорять, що кількість злочинів збільшилась на чотири відсотки з 162,916 до 169,487. Хоча кількість ґвалтів зменшилась на 4,6 відсотки, зросла кількість вбивств та грабунків, які вважають за показник рівня злочинности в ЗСА. Коментуючи ці дані на пресовій конференції, комісар поліції Лі Бравн сказав, що боротьба зі злочинністю — це завдання не тільки поліції, але всіх міських служб: „Сама поліція не в силі багато зробити". Л. Бравн підкреслив, що для ефективности боротьби зі злочинністю необхідно збільшити армію поліції: „25,500 поліціянтів — це зовсім недостатньо". Найбільше вбивств було зареєстровано в Брукліні — 679 та в Бронксі — 478.

У ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Невіджалуваної ДРУЖИНИ
бл. п. інж.
Стефанії з Чижовичів Пушкар
будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в середу, 11-го квітня 1990 р.
в Римі —
соборі св. Софії, о год. 8-ій рано;
парафії свв. Сергія і Вакха;
Жировицької Богоматері, о год. 8-ій рано;
у Філядельфії в церквах —
св. Архистратига Михаїла о год. 9-ій рано;
у вівторок, 10-го квітня в церкві св. Анни о год. 7-ій рано;
вівторок, 10-го квітня в церкві Царя Христа о год. 8-ій рано;
в Чикаґо в четвер, 12-го квітня, у соборі
свв. Володимира й Ольги, о год. 8-ій рано.
Про молитви за спокій душі Покійного просить Родину, Знайомих і Членок СУА у глибокому смутку залишений —
муж — ВОЛОДИМИР

З глибоким смутком повідомляємо членів ОМУС і українську громаду, що 3-го березня 1990 р. на 87-му році відійшов у Вічність у Філядельфії, Па. видатний історик української церкви, історик українського театру і головний редактор книги „Наш Театр"
сл. п. проф. д-р
Григорій Лужницький
народжений 1903 р. у Львові.
ПАНАХИДА була відслужена у п'ятницю, 9-го березня 1990 р. о год. 7:30 ввечері в похоронному заведенні Насевича на 109 Іст Тейбор Роад, а ПОХОРОН 10-го березня з української католицької церкви св. Михаїла в Чері Гіл, Н. Дж. Відтак тіло Покійного було похоронене на цвинтарі св. Марії на Факс Чейс у Філядельфії, Па.
•
Родині Покійного складаємо вислови щирого співчуття.
Управа ОМУС

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в п'ятницю, 30-го березня 1990 р. відійшла у Вічність
наша МАМА і БАБУНЯ
бл. п.
ОКСАНА АНТОНІВНА ГАРБЕР
проживши 86 років.
В понеділок, 2-го квітня 1990 р. в православній церкві св. Тройці в Ірвінґтоні, Н. Дж. відправлено ЗАУПОКІЙНУ СВ. ЛІТУРГІЮ, відтак о год. 10-ій ранку ПОХОРОН відбувся на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Залишила:
сина — ВІТАЛІЯ з дружиною ВІРОЮ
внуків — НАДЮ, АНДРІЯ і РОМАНА

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 23-го березня 1990 р. відійшов у вічність на 88-му році життя
бл. п. проф.
ІВАН БОЙЧУК
родом зі Сковятина, Борщівського повіту, довголітній учитель Семінарії сестер Василіянок у Дрогобичі, гімназії в Еліванґені та шкіл українознавства в Канаді.
ПАНАХИДУ відправлено в похоронному заведенні Кардинала в понеділок, 26-го березня, а ПОХОРОН відбувся у вівторок, 27-го березня 1990 р., о год. 9-ій рано з того ж заведення до катедри св. Йосафата та на цвинтар Проспект в Торонто, Канада.
У глибокому смутку:
донька — ЛЮБА БОЙЧУК-ЗЕЛЕНКО
внуки — ЮРКО, ЛЮБА та ВОЛОДИМИР
сестрінок — д-р ГРИГОРІЙ ЩЕРБАНЮК з родиною в Америці
сестрінки — КАЛИНА ЦИМБАЛЮК та СТЕФАНІЯ ЩЕРБАНЮК з родинами в Україні
та дальша Родина в Канаді та Україні
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Публікація...

(Закінчення зі стор. 2)

ка (п'ять статтей), Білорусь, Західня Україна (шість статтей), Басарабія (автор дуже слабо зорієнтований у справжніх національних відносинах, опирається виключно на румунських документах), статті про жидівські меншини в Прибалтиці й проблема відродження цих меншин. У подрозділі: „Біженці та еміґранти" є дописи про естонську, лотишську, литовську еміґрації та німецьких біженців і переселенців зі східніх країн. Про Україну у цьому розділі вміщена стаття Анни-Галі Горбач: „Перебудова в Україні", де схоплений розвиток створення неформальних організацій, в першу чергу Української Гельсінкської Спілки, але також Руху, Товариства Української мови та інших, і коротко накреслена також проблематика церков УКЦ та УАПЦ. Коротка статтейка німецького співробітника редакції дає під заголовком: „Василь Стус — Сумління українського народу" сильветку нашого великого поета з передруком одного вірша колимського циклу. Четвертий заключний розділ (10 сторінок) містить статтю історика Прибалтики М. Ґарлефа, що висуває питання, чи колишня культурна автономія, що панувала в Естонії, могла б стати взірцем для майбутності співжиття різних національностей. Тут також стаття головного видавця Тілмана Цюльха: „Не були тільки жертви", що порушує немиле питання про те, що між народами, які стали жертвою аґресії були елементи, яких використовувано одних проти одних для взаємонищення. Він спирається на книжку Гана Гроса, що появилася 1988 році в одному великому католицькому видавництві „І не надійся..." (Унд веге ду гофст...), де вміщені дані про розстріли енкаведистами, але й нищення польського та жидівського населення в Галичині після вибуху Німецько-совєтської війни.

Український читач буде вражений деякими необ'єктивними, тенденційними дописами німецьких, польських чи румунського й мадярського авторів, що підіймають претенсії до земель, заселених українською людністю. Вражений він також буде натяками видавців у синтетичних статтях, що і українці давали себе запрягати у негуманні акції. Однак нам слід усвідомити, що на ці теми вже появилося безліч публікацій перевіреного і неперевіреного документального матеріялу, що їх завжди будуть використовувати у подібних збірниках.

На жаль, при складанні цього збірника дехто з українських потенційних авторів не уважали за потрібним поцікавитися проєктом. Реченці й також відведені сторінки на окремі дописи були дуже куці. Самі видавці мали великі труднощі зробити селекцію з багатющих дописів, що саме прийшли з Прибалтики та Польщі. Однак, не зважаючи на неґативи, цей збірник увійде у підручні бібліотеки істориків, публіцистів, журналістів, які цікавляться проблемами Східньої та Середньої Европи в XX столітті. Цей збірник бо вперше дає перекрій різнонаціональних голосів цих народів і національних меншостей, які стали жертвою таємних договорів гітлерівської Німеччини та Совєтського Союзу сталінського періоду. Що ці голоси перетинаються, часами суперечать собі (як наприклад, польські та українські про Волинь та Галичину, румунсько-угорські про Північну Буковину та Закарпаття) само собою зрозуміле. Відсіяти емоції та тенденції, виловити зерна правди — це вже справа критичного читача, який зможе використати й бібліографічні вказівки до даної проблематики. Збірник має свої позитиви й наш голос в ньому заступлений.

Збудуймо музей наших Визвольних Змагань

Значення і роля під кутом культурної політики такої установи у центрі Европи, як Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі є настільки очевидною, що не потребує ширшої аналізи. Це відчув відразу Головний Отаман, прибувши у 20-их роках у Париж.

Творча здатність перших сподвижників Бібліотеки, кропітлива праця їхніх переємників і щедра матеріяльна допомога української громадськости довели цю установу до її теперішніх вершин.

При Бібліотеці, вже від самих початків, створено маленьку музейну частину. У ній зберегалися врятовані особисті предмети Головного Отамана і його родини. Тепер прийшов найвищий час зосередити увагу на її розбудову, на організацію Музею в Парижі, гідного імени Симона Петлюри.

Події в Україні, постійний зір найпередовіших українських самостійницьких сил на нашій Батьківщині в напрямку джерельних основ нашої державности, до її символічних показників спонукують нас тут поставити ці символи на належне місце і дати їм потрібну достойність. Саме це мав на уваз і Головний Отаман, вказуючи на потребу культурного розвитку. На цю потребу вказують також наші земляки з України під час відвідин Бібліотеки. Вони щораз частіше прибувають у Париж і бажають, щоб тут видніли ці символи, наглядні сліди нашої боротьби в 1917-20 роках.

Рада Бібліотеки вирішила розбудувати Музей Визвольних Змагань ім. Симона Петлюри при бібліотеці, гуртуючи в ньому все те, що має пряме відношення до цього періоду наших Визвольних Змагань: державні документи, військові накази, печатки, хоругви, бунчуки, пашпорти, державну монету, поштові марки й ін. З листування з Членами і прихильниками Бібліотеки видно, що у людей є ще чимало пам'яток з цього періоду. Чимало їх вже пропало у крамницях чужих антикварів і ще пропадатимуть, якщо не будуть вжиті швидкі заходи для їхнього збереження у Музеї Визвольних Змагань ім. Симона Петлюри.

Тому наш гарячий і спішний заклик до всієї української громади у світі: перегляньмо уважно всі наші родинні сховища, вилучім з них усе те, що має зв'язок з героїчним періодом Визвольних Змагань і передаймо його до цього Музею. Не дозвольмо, щоб цінні пам'ятки — символи державної будови українського народу відійшли у забуття. Такий самий наш заклик і прохання до українських музеїв у вільному світі: передайте до Музею в Парижі ті воєнні експонати, які мають пряме відношення до згаданого періоду, або до особи Головного Отамана, щоб вони були згруповані у цьому Музеї.

Устаткування поважного музею і його дальше ведення вимагатимуть поважних коштів. Тому закликаємо і прохаємо всю українську громаду в світі щедро відгукнутись грошовою допомогою. Щоб відзначити вклад жертводавців, ми вирішили увіковічнити, на спеціяльних мармурових таблицях в Музеї, імена фундаторів (пожертви у висоті 10,000 дол. або рівновартість), меценатів (5,000 дол.) і добродіїв (1,000 дол.) Всі менші пожертви будуть відзначені у Бюлетені і так само увійдуть в історію музею.

Зокрема гаряче закликаємо наших членів, прихильників, всіх друзів і ті родини, члени яких були у зносинах із Симоном Петлюрою, щедро відгукнутись на цей заклик і ширити його у своєму довкіллі.

Спільними, всіми українськими силами розбудуймо в Парижі, де спочиває Головний Отаман, гідний Музей його імени і наповнімо його символами української боротьби і слави.

Всі експонати і пожертви просимо висилати на адресу Бібліотеки з зазначенням „Для Музею": Bibliotheque Ukrainienne Simon Petlura, 6, rue de Palestine, 75019 Paris, France.

Рада Бібліотеки ім. Симона Петлюри

Світова...

(Закінчення зі стор. 2)

В Німеччині продукція не змінилася — 18,000 метр. тонн, 17 кг. з вулика число пасік і вуликів не зростає через паразита кліща „варроа", який робить великі шкоди бджоляній ідустрії і в інших европейських країнах. Проте консумція дальше зростає — 88,000 метр. тонн, 1.75 кг. на особу, тому зростає імпорт — 85,000 метр. тонн (80 відс. продукції), найбільше з Мехіко, Арґентини і СССР, зменшився з Китаю, через вищі ціни. Експорт спадає — 14,000 метр. тонн, головно до европейських держав: Голляндії, Франції і Данії. Зменшився імпорт зі східньоевропейських держав через радіяцію чорнобильського реактора. Німці і інші европейські держави пересічно вживають мед з пасіки (а не комерційний, який експортують), бо він правдивий з усіми складниками, які потрібні людському організмові. Крім меду споживають велику кількість квітового пилку і прополісу, які мають великі чудодійні лікувальні властивості.

В Канаді продукція меду впала на 17 відс. — найбільше з усіх країн з 36,800 до 31,500 метр. тонн, 52 кг. з вулика, через гаряче і сухе літо в Альберті, Манітобі, Саскачевані і Онтаріо дають 38 відс. канадської продукції, паразита кліща „варроа" і карантанну з ЗСА, які спричинили великі шкоди комерційному пасічництву. Тому стан вуликів зменшився з 620,000 до 600,000, найбільше в Альберті з 1,700 до 850 збір меду з 60 до 52 кг. з вулика-роя. Зменшилося також споживання меду з 24 до 23,000 метр. тонн пересічно 1 кг. на особу. Експорт збільшився до 15,000 метр. тонн, головно до ЗСА, Німеччини, Бразилії і Японії. Імпорт без змін, запаси зменшилися на 50 відс. — 5,000 м. тонн.

Продукція меду в ЗСА впала на 16 відс. — 74,850 метр. тонн через кліматичні умовини: горяч, брак опадів на півдні, зливні дощі на півночі, паразита кліща „варроа" в 16 стейтах і карантанну. Заборона достави малих роїв і молодих маток до Канади та транспорт вуликів з Канади до південних стейтів ЗСА для запилювання овочевих дерев і ярини спричинили мільйонові втрати комерційним пасічникам. Сильно зросло споживання меду з 202,000 до 207,000 метр. тонн, тому на 40 відс. збільшився імпорт до 39,300 метр. тонн, головно з Канади, Китаю, Арґентини і Мехіко і то в 50 відс. темного меду, через великий попит ціна степенується. Експорт зменшився на 25 відс. — 5,700 метр. тонн, найбільше до Німеччини, Савдійської Арабії, Японії і Голляндії. Запаси зменшилися на 40 відс. — 53,000 метр. тонн. Уряд дальше підтримує низько відсотковими і коротко реченцевими позичками бджоляну індустрію, головно різного роду і кольору меду, на підставі закону з 1985 року, який вигасає цього року. Минулого року сильно зросло споживання меду безпосередньо з пасіки, а не комерційного, переважно темного, гірського (більше мінералів, головно заліза) та квітового пилку (поллен), який помагає в травленні, підсилює клітини, лікує нервові недуги, психозу, затримку віддиху, заник пам'яті, помагає в часі безсоння — робить людину здоровою. Крім того: прополісу, маточного молока-еліксиру молодости, жало — лікує рака і віск. Тому вже первісна людина і древні народи, через великі бджоляні услуги назвали бджолу „Божою мухою".

Виринає питання, чому мати природа не сприяє тим невтомним трудівницям, незлічивим бджілкам, які дають людині такі великі користі? Поза всякими недугами, шкідниками сама природа — сильні вітри, буревії нищать бджоли. Остаьніми роками, побіч скунса і чорні ведмеді дуже нищать пасіки. Департамент рільництва у своїх звітах не подає, але стейтовий, нюйоркський вже від кількох років звітує, як чорні ведмеді руйнують пасічничу індустрію, головно в Кетскильських горах і лісах. У 1988 році знищили вони 65 пасік, головно аматорів в Ґрінкоунті (тут є Гантер з околицею) 38, в тому 8 українських пасічників минулого року 35 пасік, в тому 3 українських. Також знищили 5 вуликів у 1988 році і 2 у 1989 році у більшій пасіці автора цієї статті, який має на складі мед, пилок і інші продукти бджоли. Так, що залишилося всього 6 українських пасічників, а було їх 15. Тому, що число ведмедів в Кетскильських горах збільшилося до 500 штук (забрали туди з Адірондак), вже третій рік в часі ловів-полювання вільно ведмедів вбивати. У 1988 році їх вбито 90, а минулого року 75 штук. Також дозволено вбивати ведмедів і протягом року, якщо вони роблять шкоди фармерам, головно пасічникам.